

Pracovní texty 02/2008

Průběžná zpráva o prosazování principů community policing v okrese Kutná Hora

Květen 2008

I.	Úvod	3
II.	Kdo si přeje změnu práce policie	4
III.	Konkrétní podoba změn a jejich podpora ze strany policistů a obcí	6
IV.	Hodnocení změn	10
IV.a.	<i>Vliv změn na vnitřní vztahy .....</i>	<i>10</i>
IV.b.	<i>Vliv změn na vnější vztahy.....</i>	<i>12</i>
IV.c.	<i>Další aspekty vnímání činnosti policie z pohledu představitelů obcí.....</i>	<i>14</i>
V.	Spokojenost policistů s prací u PČR	16
VI.	Závěrečný komentář	17
VII.	Doporučení vyplývající z průzkumu	18

I. Úvod

Tato zpráva je výstupem průběžného hodnocení prosazování principů community policing do praxe policie v okrese Kutná Hora. Zpracování zprávy si objednalo okresní ředitelství Policie ČR Kutná Hora.

Sběr dat proběhl v druhé polovině února 2008 prostřednictvím tištěných dotazníků, které byly distribuovány na jednotlivé útvary PČR a samotnými policisty pak dále na obecní a městské úřady. Pracujeme tak se dvěma nezávislými datovými soubory – s odpověďmi policistů z obvodních oddělení PČR Čáslav, Kutná Hora, Uhlířské Janovice, Vrdy, Zbraslavice a Zruč nad Sázavou a Dopravního inspektorátu Kutná Hora a s odpověďmi starostů, zastupitelů a dalších pracovníků obecních a městských úřadů v kutnohorském okrese.

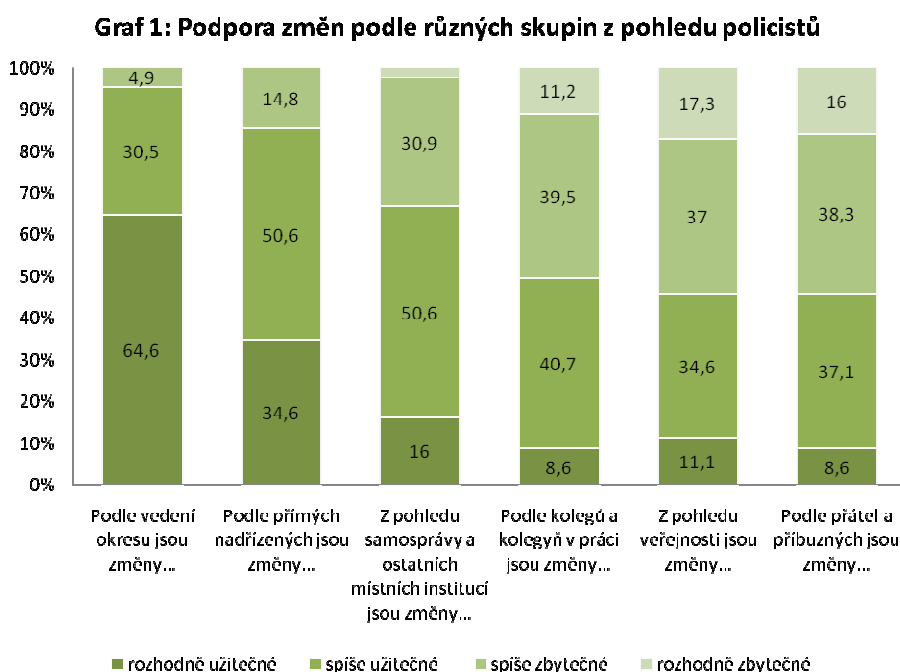
S ohledem na malý rozsah celého zkoumaného souboru jsme neusilovali o reprezentativní strukturu odpovídajících – jedná se tak spíše o anketní průzkum, neboť o odpovědi byli požádáni všichni členové výběrového souboru a bylo pouze na nich, zda dotazníky vyplní a vhodí je do sběrných boxů. Ze 100 policistů, sloužících v současnosti na útvarech, zahrnutých do průzkumu, jsme získali odpovědi od 85 z nich (návratnost tedy byla 85%); z 83 obecních a městských úřadů (na každý jsme distribuovali dva dotazníky) se jich vrátilo 160 (návratnost 96,4%; starostové odpověděli ve všech obcích, druhými odpovídajícími byli ze dvou třetin jejich zástupci a zástupkyně, ze třetiny další zastupitelé). Můžeme předpokládat, že ne vždy byla u těch, co neodpověděli, důvodem apriorní neochota podělit se o vlastní názory (která by celkové vyznění odpovědí vychýlila spíš negativně) – s ohledem na vysokou míru návratnosti u obou zkoumaných souborů tak můžeme považovat zjištění tohoto průzkumu za velmi blízka skutečnému názorovému naladění policistů a činovníků obecních a městských úřadů v okrese Kutná Hora.

Zprávu jsme se rozhodli nedělit na „policejní“ a „civilní“ část; snažili jsme se ji sestavit tak, aby obraz o vnímání změn, které snažení policistů v okrese Kutná Hora v uplynulých letech přineslo, byl co nejplastičtější, a proto dáváme výpovědi policistů a pracovníků úřadů do souvislosti všude tam, kde je to alespoň trochu možné.

II. Kdo si přeje změnu práce policie

Na prvním místě, než se začneme zabývat konkrétní podobou změn a jejich přínosy, položme si otázku, zda jsou změny v obecné rovině vnímány jako užitečné a nakolik se vedení policie shoduje ve svém přesvědčení o tom, že je zapotřebí je prosazovat, s ostatními. Jedná se samozřejmě o pohled dotazovaných, nelze jej tedy vždy vnímat jako výpověď těch, jichž se otázky týkají, nicméně jsou zajímavé (znázorňuje je Graf 1).

Dotazovaní policisté jsou ve velké míře přesvědčeni, že vedení okresu považuje změny za užitečné (95,1%). Přesvědčivý je i poměr přímých nadřízených, kteří změny podle policistů podporují (85,2% – z další analýzy odpovědí na tuto otázku vyplývá, že nejpřesvědčivější v podporování změn

je vedení Dopravního inspektorátu a OOP Vrды a Zruč nad Sázavou). U ostatních zjišťovaných skupin přesvědčení policistů o jejich podpoře prosazovaným změnám klesá – nejprve na dvě třetiny u samosprávy a ostatních institucí (66,7%), a pak na poloviční podíl přesvědčených o užitečnosti změn mezi kolegy a kolegyněmi v práci (49,3%) a mezi přáteli a příbuznými a obecně definovanou veřejností (45,7%).

Tam, kde se policisté mohou přímo identifikovat se skupinou, jejíž názor hodnotí (rodina, přátelé, kolegové, veřejnost), jejich přesvědčení o podpoře změn výrazně klesá. Přesto nelze říci, že by změny neměly podporu – i polovina je povzbudivé číslo. Pokles spíše poukazuje na to, že **policisté jsou obtížněji schopni definovat konkrétní přínosy změn pro skupiny, jež by je měly cítit v každodenním životě** (narozdíl od vedení policie a představitelů samospráv, pro něž může být

splněním cíle už nastavení určitého systému – v tomto případě systému otevřenějšího vzájemné komunikaci a spolupráci mezi policií a vnějšími partnery).

Bez zajímavosti není ani pohled policistů na důvod, proč jejich nadřízení prosazují diskutované změny – ve dvou třetinách případů jsou odpovídající policisté přesvědčeni, že jejich přímý nadřízený prosazuje změny, protože je považuje za smysluplné (66%). Nemalá část – zhruba čtvrtina policistů - je pak přesvědčena, že jejich nadřízení změny prosazují pouze proto, že si to přejí policejní funkcionáři o další stupeň výše v řídicí hierarchii (28%). Více či méně otevřeně dává podle policistů jejich přímý nadřízený najevo nesouhlas se změnami ve zbývajících šesti procentech případů.

Pro úplnost je třeba také uvést, že získaná data poukazují vedle podpory změn ze strany policistů ve vedoucích pozicích na přesvědčení o jejich prospěšnosti i z pohledu představitelů samospráv – ti v drtivé míře uvedli, že rozvíjení spolupráce v oblasti bezpečnosti mezi obcemi a městy na jedné straně a policií na druhé má smysl. Rozhodně je o tom přesvědčeno 83,9% odpovídajících zastupitelů, spíše přesvědčeno pak 15,5% z nich. Nesouhlas v tomto směru vyjádřil pouze jeden dotázaný.

Tuto úlohu přitom nechtějí nechávat pouze na policii – v naprosté většině jsou představitelé obcí a měst přesvědčeni, že by se na rozvíjení principů spolupráce měly vedle policie podílet i samotné obce (90,4%). Významnou úlohu v tomto směru přisuzují i Ministerstvu vnitra ČR (79,7%), v polovině případů pak soudí, že určitou roli by měl sehrát i Svaz měst a obcí ČR (57,6%).

III. Konkrétní podoba změn a jejich podpora ze strany policistů a obcí

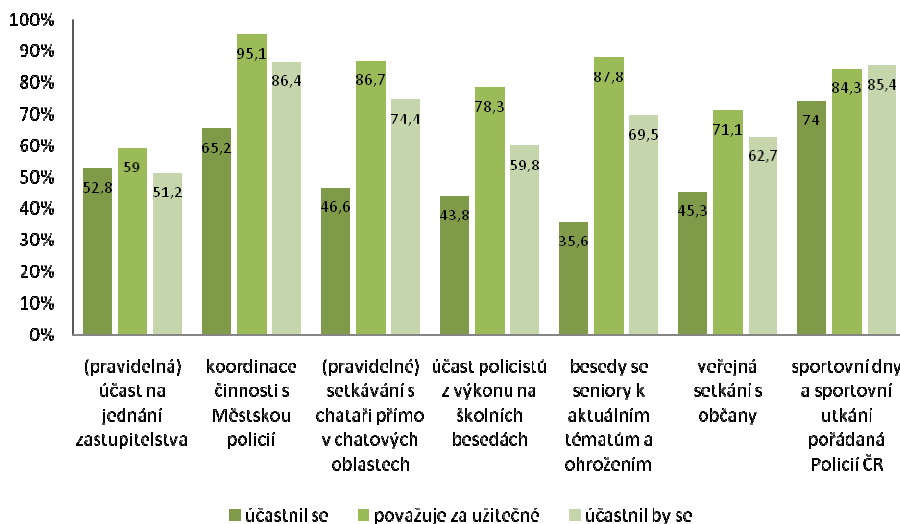
Nyní se zaměříme na konkrétní postupy, které prosazování community policing přineslo do výkonu policejní práce v okrese Kutná Hora – kromě zmapování zapojení jednotlivých policistů do současných aktivit můžeme hodnotit i jejich postoj k jednotlivým aktivitám a míru, v níž by se jich chtěli účastnit.

Podle vedení okresu jsou aktivity, které mohou být zahrnuty mezi snahy policie více spolupracovat a přiblížit se veřejnosti následující činnosti:

- pravidelná účast policistů na jednání zastupitelstva;
- koordinace činnosti s Městskou policií;
- pravidelné setkávání s chataři přímo v chatových oblastech;
- účast policistů z výkonu na školních besedách;
- besedy se seniory k aktuálním tématům a ohrožením;
- veřejná setkání s občany a
- sportovní dny a sportovní utkání pořádaná Policií ČR.

Deklarovaná míra zapojení jednotlivých policistů do těchto aktivit (viz. Graf 2) je obzvláště v případě těch ne zcela obvyklých, jako jsou například organizovaná setkání s občany a seniory,

Graf 2: Podpora probíhajících aktivit ze strany policistů

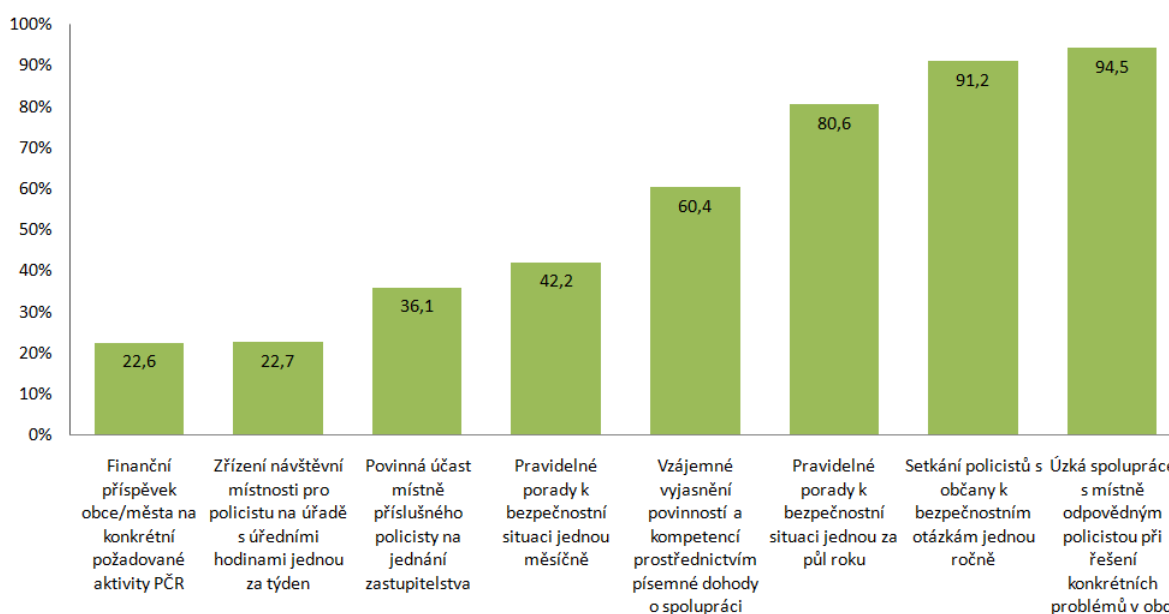
překvapivě vysoká - od třetiny policistů, kteří se účastnili besedy se seniory k aktuálním tématům a ohrožením (35,6%) až po tři čtvrtiny policistů, kteří se podíleli na sportovních dnech a utkáních pořádaných Policií ČR (74%). Potěšující je, že policisté v obecné rovině považují diskutované aktivity za užitečné; ne vždy jsou však navzdory vlastnímu přesvědčení o užitečnosti dané aktivity ochotni se jí účastnit. Na první pohled zarážející, ale velmi zajímavá je skutečnost, že relativně nejméně podpory účasti na zastupitelstvech a veřejným setkáním s občany vyjadřují policisté z OOP Zruč nad Sázavou –

tedy policisté z oddělení, které má s těmito činnostmi v okrese Kutná Hora nejdelší zkušenost – a to navzdory tomu, že v obecné rovině jsou přesvědčeni o smysluplnosti změn. Tento zdánlivý paradox má zřejmě snadné vysvětlení – **pokud mají policisté plně využít potenciál, který jim podobné setkávání s občany má přinést, musí vědět, jak. Přestože kontakt s veřejností je od policistů vyžadován, jsou odkázáni výhradně na svou intuici a minimální metodickou podporu pro podobné situace; formálně tak sice svou povinnost plní, ale neví si příliš rady s tím, jak ji využít v praxi, která stále počítá spíše s krátkodobými úkony a cíli.**

Současné je dobré si všimnout, že největší podporu mají tradiční postupy, jejichž užitečnost jiná než propagační je přinejmenším diskutabilní (například sportovní dětské dny) nebo postupy, které mají jasnou vazbu k přímému potírání kriminality (koordinace činnosti s Městskou policií a setkávání s chataři a seniory, kteří patří na Kutnohorsku jednoznačně mezi kriminalitou nejvíce ohrožené). Jakmile se vytrácí přímá vazba na konkrétní zločinnost, oslabuje i podpora policistů – veřejná setkání nebo účast na jednáních zastupitelstev se ve vyjádření nižší podpory ze strany policistů jeví jako méně důležité aktivity. **Činnost policistů na základních útvarech je zkrátka stále vnímána samotnými policisty především jako povinnost reagovat na jednotlivé případy. Širší pojetí policejní práce s větším důrazem na prevenci a ovlivňování prostředí, ze kterého se kriminalita rodí nebo ji umožňuje, je stále spíše v pozadí.** Pokud bychom pátrali po vysvětlení, nejspíše bychom ho našli ve stále nepřekonaném důrazu na objasňenost a na rychlé, snadno vykazatelé výsledky na úkor dlouhodobější práce, která přináší výsledky průběžně (a proto méně viditelně), a to nejen v objasňenosti, ale i ve sníženém pocitu ohrožení na straně občanů a jejich větším povědomím o realnosti rizik, jichž se obávají.

Nedostatečné docenění či uvědomění si celé šíře myšlenky community policing je zřejmé i

Graf 3: Souhlas představitelů měst a obcí s různými podobami spolupráce

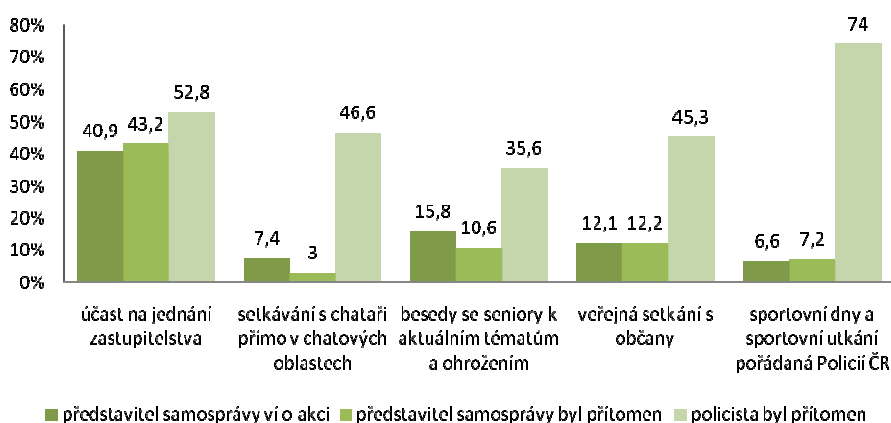

z postojů, které jsme získali od představitelů obcí a měst k aktivitám, které by v souladu se snahami OŘ PČR Kutná Hora mohly přicházet v úvahu (viz. Graf 3). **Starostové a zastupitelé na jedné straně sice podporují spolupráci s policisty při řešení konkrétních problémů v obci a vedle toho jsou i ochotni radit se občas s policisty nad místní bezpečnostní situací, na druhé straně ale jasně oddělují od této spolupráce svojí úlohu při řízení obce nebo města.** Podobně jako v případě policistů je tak i z odpovědí představitelů obcí zřejmé, že svou roli při řešení bezpečnostních otázek na místní úrovni vnímají úžeji, než by bylo zapotřebí. Více informací v této oblasti by uvítala polovina dotázaných představitelů měst a obcí – 53,4% z nich uvedlo, že nemají dostatek informací o tom, co může community policing v jejich práci představovat.

Podíváme-li se na možné formy spolupráce podrobněji, nejspíš příliš nepřekvapí, že obce převážně nejsou ochotné finančně přispívat na činnost policie. Neochota zřídit návštěvní místnosti pro policistu na úřadě s úředními hodinami jednou za týden však trochu překvapivá je – důvodem může být, že starostové a zastupitelé tuto možnost posuzovali skrze své aktuální možnosti a nedovedli si představit, že by policistům uvolnili jednu místnost; nevysoká podpora pravidelné účasti místně příslušného policisty na jednání zastupitelstva a měsíčních porad k bezpečnosti však spíše poukazuje na už zmíněný fakt, že správa obce a péče o bezpečnost mají v očích starostů a zastupitelů zůstat oddělené. Vysvětlením může být i to, že obce a města okresu (snad s výjimkou Čáslavi a Kutné Hory) nejsou nijak zásadně zatíženy kriminalitou, a proto si jejich představitelé jsou jenom těžko schopni představit, k čemu by tak úzká spolupráce měla být. Obecně můžeme říci, že více pasivity či odmítání většího sepětí představitelů obcí a PČR jsme zaznamenali u malých obcí do 300 stálých obyvatel.

Zajímavý je pohled na účast na již proběhlých aktivitách, deklarovanou zástupci obou skupin (Graf 4). Ve všech případech na první pohled naprosto logicky a většinou zásadně převažuje účast policistů – jedná se o policii iniciované aktivity, takže není divu.

Graf 4: Přehled o aktivitách a účast na nich

Představitelé obcí, pokud o konání akce věděli, se jí zpravidla i zúčastnili (menší účast z jejich strany v případě seniorů a chatařů je pochopitelná, neboť akce míří na úzce vymezené skupiny

obyvatel a „obecní“ zájem na nich tak logicky není tak silný). O podobné aktivity tedy představitelé obcí mají zájem a lze předpokládat, že lepší informovanost by jejich účast na nich zvýšila – to je dobrá zpráva.

Horší zprávou je, že představitelé obce často nevěděli, zda se akce, na nichž by „obecní zájem“ měl být, konaly či nekonaly (25% v případě veřejného setkání s občany, 19,2% v případě sportovních dnů policie). I když čtvrtina se jeví jako malá část, s ohledem na velikost většiny obcí v okrese Kutná Hora a s ní související šíří činností, které obsahuje přímo starosta, to není zas tak málo – ve většině z nich je totiž právě starosta přímým partnerem policie. Nepřímo se tak dozvídáme, že **představitelé obce nemají často jistotu o dění v obci, které iniciuje nebo na němž se podílí policie. Zjevně tak schází funkční systém pro komunikaci mezi vedením obcí a policií, který by zajistil dostatečnou informovanost na obou stranách** (může se sice jednat i o nedostatečnou komunikaci uvnitř jednotlivých obecních a městských úřadů, ale vzhledem k výše popsané skladbě odpovídajících – odpovídali všichni starostové - se to zdá jako nepravděpodobné).

IV. Hodnocení změn

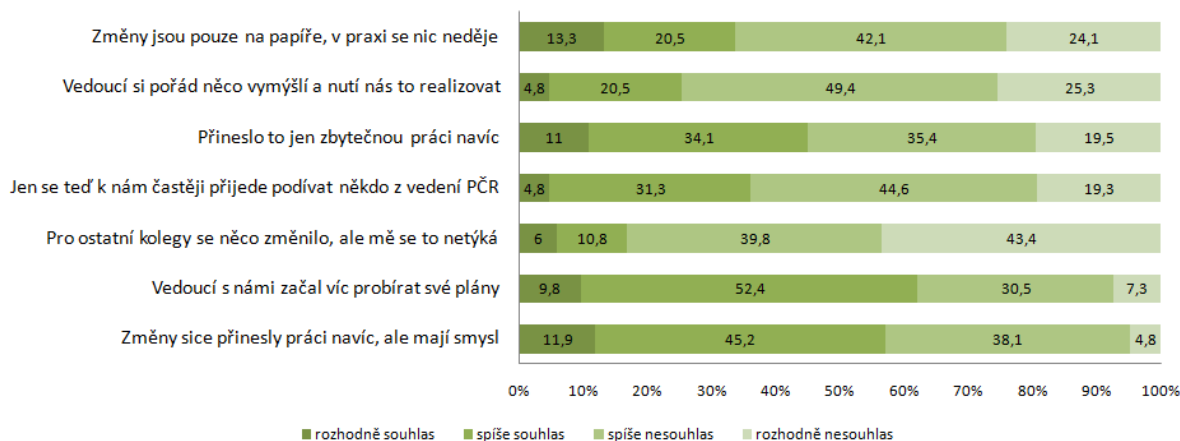
Policie v okrese Kutná Hora se myšlenkou community policing zaobírá od roku 2004, kdy skrze spolupráci OOP Zruč nad Sázavou s Otevřenou společností, o.p.s. umožnila definovat jeho základní principy. O snaze plošně na celém okrese zavést některé prvky tohoto přístupu však lze hovořit až od konce roku 2006 – podívejme se nyní, jak se v uplynulých dvou letech prosazované změny projeví ve vnímání policistů a představitelů obcí.

IV.a. Vliv změn na vnitřní vztahy

Zásadním problémem, se kterým se policie potýká při zavádění nových přístupů, bývá nedostatečná komunikace a informovanost těch, na jejichž bedrech leží prosazení změn především – policistů z výkonných složek. S jakými pocity se tyto policisté ohlíží na uplynulé dva roky v okrese Kutná Hora?

Z hodnocení baterie výroků, které charakterizují možné dojmy policistů (Graf 5), vyplývá spíše kladné hodnocení – policisté se neidentifikují s negativně vymezenými výroky – pouze třetina z nich souhlasí s tvrzením, že změny jsou pouze na papíře (33,8%), respektive s tvrzením, že se pouze stali

Graf 5: Vliv změn na každodenní práci policistů

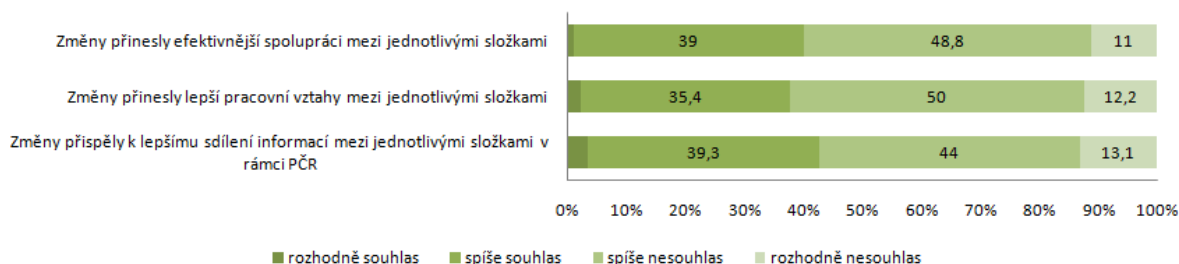
terčem častějších návštěv vedení PČR (36,1%). Naopak více než polovina policistů hodnotí změny jako smysluplné, i když přinesly práci navíc (57,1%), respektive nesouhlasí s tím, že by tato práce navíc byla zbytečná (54,9%).

Vcelku v pozitivním světle vyšli z tohoto hodnocení i vedoucí obvodních oddělení a Dopravního inspektorátu – čtvrtina policistů sice vnímá změny tak, že vedoucí si něco vymýšlí a nutí k tomu ostatní (26,3%), naopak tři pětiny odpovídajících soudí, že vedoucí s nimi začal více probírat své plány (62,2%). Tendenci k větší otevřenosti mezi vedoucím a jeho podřízenými a pro dobré fungování

místně zaměřené práce nutné větší míře odpovědnosti jednotlivých policistů potvrzují i další zjištění: Takřka všichni odpovídající uvedli, že od vedoucího dostávají možnost vyjádřit se k probíhajícím změnám (95,2%) a mají možnost více konzultovat svou práci s nadřízenými (83,4%). Většina policistů také tvrdí, že nadřízení od nich vyžadují větší samostatnost v rozhodování (81,5%) a více než polovina policistů je přesvědčena, že změny jim přinesly i větší vliv na to, jakému problému se budou v místě svého působení věnovat (56,1%). Současně s těmito pěkně vypadajícími čísly ale považujeme za vhodné trochu tlumit optimismus, který by mohly vyvolat – poukazují jen na to, že **změny nastartovaly určitý trend, který je provázen ústupem od velení směrem k řízení. V jakém bodě této cesty se policie v Kutné Hoře nachází se však nedozvídáme nic – zjištění tohoto průzkumu je proto třeba chápat především jako výzvu pro vedení okresu, aby rozvíjení tohoto trendu připravilo dobré podmínky.**

Stejný vzkaz lze číst i z dat, která hodnotí posun ve vztazích mezi jednotlivými útvary v okrese (Graf 6) – méně než polovina policistů vidí v důsledku změn posun k lepšímu v oblasti efektivní spolupráce mezi jednotlivými složkami PČR (40,2%) a ve zlepšení pracovních vztahů mezi složkami (37,8%). Podobně dopadlo i hodnocení toho, zda změny přinesly lepší sdílení informací mezi

Graf 6: Co přinesly změny do vztahů mezi jednotlivými složkami PČR

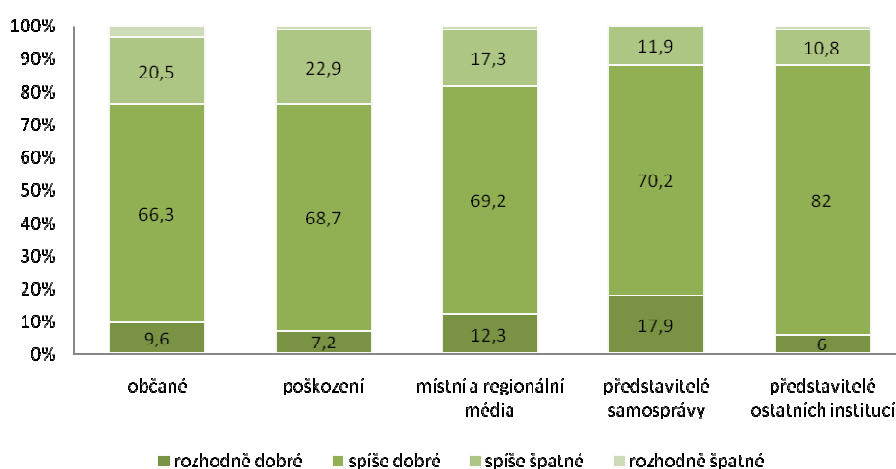

jednotlivými složkami – tři pětiny policistů soudí, že tomu tak není (57,1%). Zatímco uvnitř jednotlivých oddělení působí distribuce úkolů, spojených s prosazováním community policing, podle výpovědí policistů spravedlivým dojmem a data vypovídají i o vcelku harmonickém vyznění změn pro vztahy mezi nadřízenými a podřízenými, **slabé propojení mezi policisty ze základních útvarů a ostatními složkami může v budoucnu snahy o změnu práce policistů ohrozit. Vedení okresu by proto mělo hledat způsoby, jak do změn zahrnout i ostatní složky – zřejmě především neuniformované policie; důraz na spolupráci a sdílení informací by neměl platit jenom navenek, ale i uvnitř organizace.** Potvrzuje se, že prosazení community policing je dlouhodobý úkol, jehož rozsah je mnohem širší, než se zdá na první pohled.

IV.b. Vliv změn na vnější vztahy

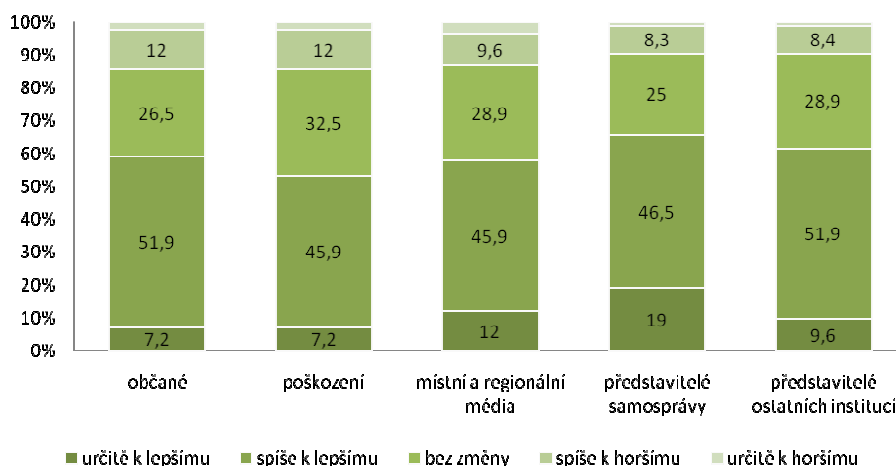
Nyní se zaměříme na to, jak policisté vnímají svoji pozici ve vztahu k veřejnosti – tedy jaké mají představy o pohledu veřejnosti na jejich práci, zda ji veřejnost podle jejich názoru oceňuje a zda mají policisté dostatečnou podporu. Na jedné straně, pokud mají hodnotit podporu svého útvaru z různých stran zvenjšku, jsou velmi optimističtí, což vůbec neodpovídá tomu, jak často se z policie ozývají hlasy o nedostatečné podpoře ze strany veřejnosti. Policisté jsou totiž přesvědčeni, že naprostá většina občanů, poškozených, místních medií a dalších je s jejich prací spokojena a je jim nakloněna (Graf 7).

Graf 7: Vnější hodnocení činnosti základních útvarů podle policistů

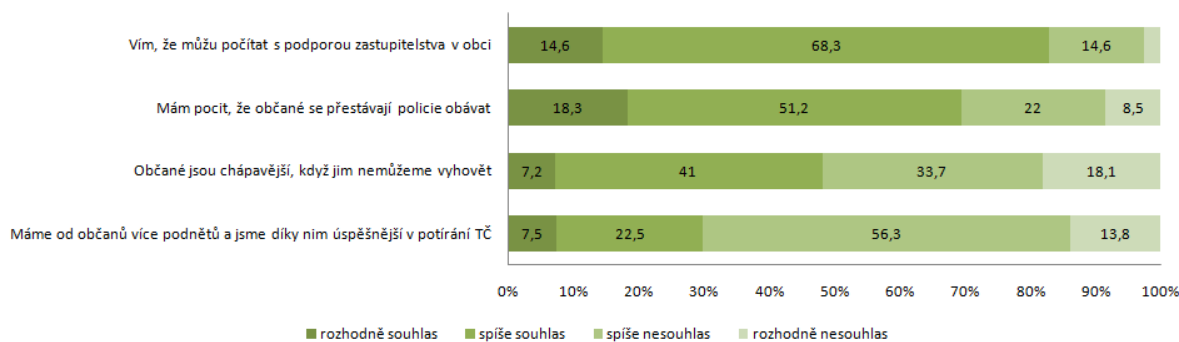
Potvrzují se tak závěry dřívějších průzkumů, podle nichž se na frustraci policistů z nedostatečné podpory podílejí spíše celostátní média – **důraz na užší sepětí s regionálními médii i ostatními místními partnery tak může sloužit jako efektivní protilátka na pocit nedostatečného docenění policistů.**

Snažili jsme se rovněž zmapovat, nakolik jsou různí „příjemci služeb“ a partneři policie v jednotlivých obvodech spokojeni v důsledku probíhajících změn. Mírná většina policistů si myslí, že prosazované změny přinesly zlepšení ve vztazích vnějších aktérů k policii (Graf 8 na následující straně). Největší podporu změn přisuzují policisté představitelům samosprávy – jejich pohled na činnost policie v důsledku přijímaných změn se zlepšil podle dvou třetin z nich (65,5%); starostové a zastupitelé jejich optimismus potvrzují - v převážné většině deklarovali spokojenost s činností policie v jejich působišti (rozhodně nebo zcela spokojených je 90,3% z nich). Důvodem pro dobré naladění zástupců obcí a měst může být skutečnost, že v důsledku změn jsou policisté více na očích. Při výkonu svých funkcí se polovina z nich setkává s policisty častěji než dříve (47,4%) a tři pětiny (61,8%) představitelů obcí a měst vnímá, že kromě toho se policisté v jejich obci objevují častěji. Pro úplnost

Graf 8: Změna vnějšího pohledu na oddělení podle policistů

dodáváme, že zhoršení stavu v těchto oblastech zaznamenal zhruba každý dvacátý (5,7%, respektive 6,4%). Zbývající část představují ti, kteří žádnou změnu nepozorují.

Představitelé obcí a měst nejsou příliš přesvědčeni o tom, že by v „jejich“ obcích měly změny výrazný přínos z pohledu konkrétních obav občanů – pouze třetina (33%) z nich soudí, že se snahy policie projevily menšími obavami obyvatel obce o vlastní bezpečnost (není to sice nijak oslnivé číslo, na druhou stranu je třeba vzít v úvahu, že rozvíjení community policing v okrese Kutná Hora je stále na začátku). V odhadu přímých dopadů na bezpečnostní situaci v obcích jsou tak zajedno s policisty, kteří sice věří v obecné rovině v užitečnost změn, ale jsou spíše opatrní v hodnocení, nakolik jsou občané v důsledku změn více nakloněni spolupráci s policií. O tom, že se v posledních dvou letech změnil v místě jejich působení vztah k PČR k lepšímu, jsou přesvědčeny dvě pětiny policistů (38,8%). Ještě méně jich připouští, že by v důsledku změn měli od občanů více podnětů a byli díky nim

Graf 9: Změna vybraných postojů vnějších partnerů policie podle policistů

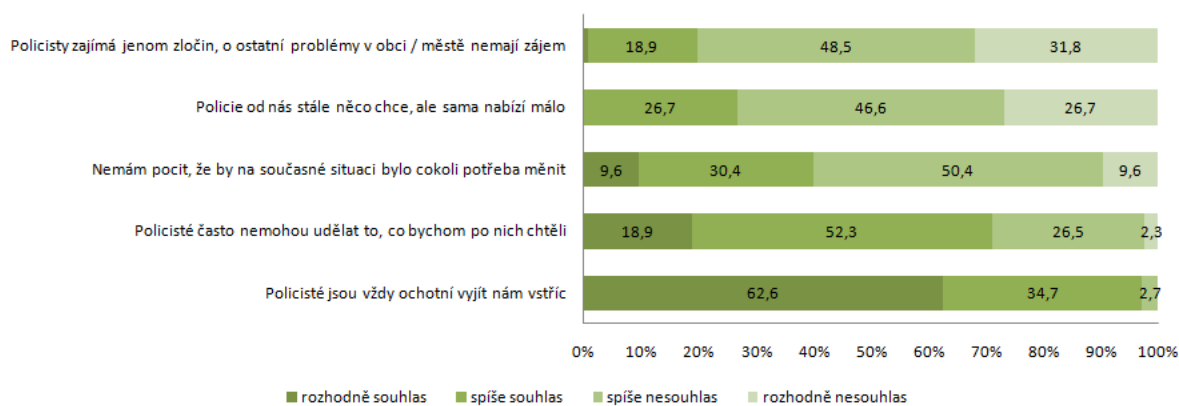
úspěšnější v potírání trestné činnosti (Graf 9). Z postojů k ostatním výročkám, znázorněným v grafu, je zřejmé, že policisté zatím vnímají změny spíše v rovině propagace dobrých úmyslů policie. **Při hodnocení a dalším rozvíjení principů community policing by se proto mělo vedení okresu**

zaměřit více na konkrétní dopady změn – klást větší důraz na konkrétní přínosy a řešení konkrétních problémů v území jednotlivých obvodních oddělení, které by přispěly nejen k větší důvěře občanů v policii, ale i k růstu pocitu bezpečí a zlepšování bezpečnostní situace v obvodech. Cílem community policing není navazování dobrých vztahů – ty jsou jenom nezbytným prostředkem k efektivnímu řešení bezpečnostních problémů spravovaných lokalit.

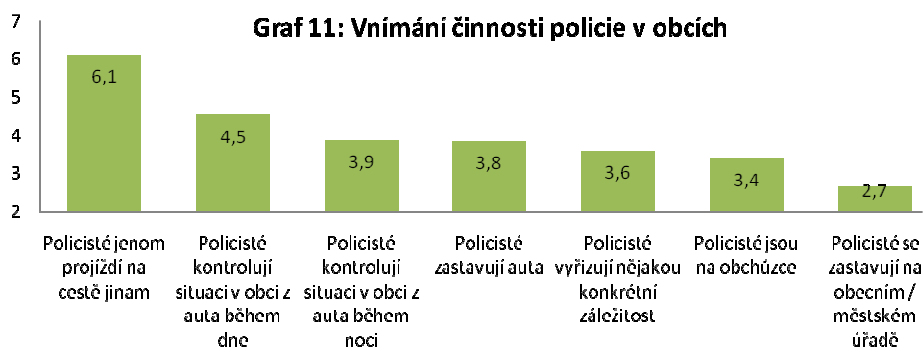
IV.c. Další aspekty vnímání činnosti policie z pohledu představitelů obcí

Jak už vyplynulo z výše uvedeného, starostové a další představitelé obcí a měst jsou s prací policie v okrese Kutná Hora převážně spokojeni. Na závěr se proto podíváme, jaká jsou podle nich úskalí spolupráce policie a obcí (Graf 10). Rozhodně pozitivní zprávou je, že policisté svým jednáním

Graf 10: Možnosti a překážky spolupráce z pohledu obcí

nevyvolávají dojem, že by o problémy obce neměli zájem (přesvědčeno je o tom 80,3% dotázaných). Stejně tak ani nepůsobí jako ti, kteří by pouze chtěli podporu obcí a nebyli za ni ochotní vycházet vstříc; na druhou stranu je ale zřejmé, že představy starostů o tom, jaké by měly být poskytované služby, se rozcházejí s možnostmi policie (že policisté nemohou udělat to, co by chtěli představitelé obcí, tvrdí 71,2% dotázaných). **Policisté jsou přitom převážně ochotní vyjít vstříc – problém může být v legislativě, ale také v nejistotě policistů o rozsahu jejich kompetencí či v určitém stereotypu, který je odrazuje od změny zaběhnutých postupů. Tuto situaci by se mělo podařit do značné míry – zřejmě zejména ve větších obcích a městech - vyřešit uzavíráním dohod o spolupráci, ale i přesto bychom doporučili, aby se na vyjasnění „poptávky“ obcí vedení policie v okrese více zaměřilo.**

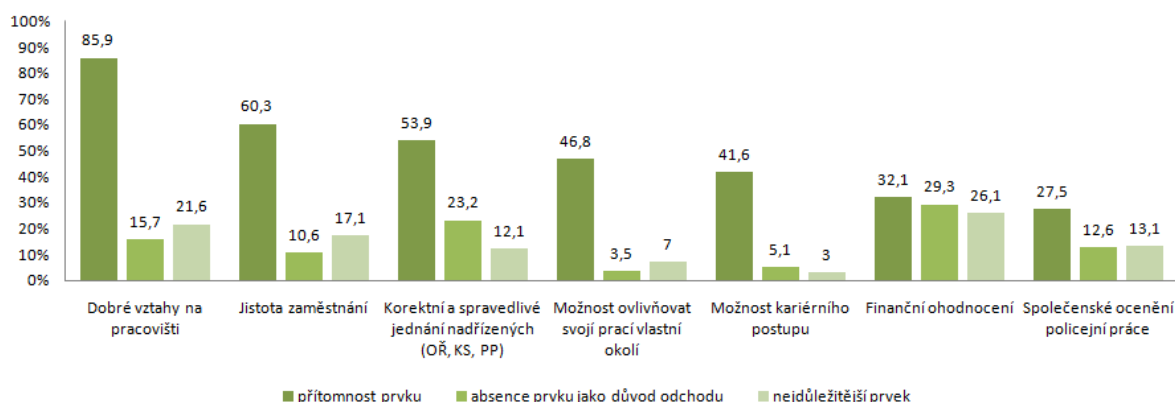

Následující graf (Graf 11) uvádíme spíše pro doplnění. Graf znázorňuje převažující dojem, který v představitelích obcí zanechává činnost policistů na jejich území. Okrajové charakteristiky jejich činnosti (nejčastější činností je průjezd obcí, nejméně častou návštěva na obecním úřadě) jsou vcelku očekávatelné a podle našeho názoru se v tomto uspořádání objevily vzhledem k ostatním na místech, kam přísluší. Zajímavá je střední část grafu – vcelku vyrovnaná skóre naznačují, že pokud chce vedení policie některou z popisovaných aktivit posílit či naopak zeslabit její intenzitu v očích obyvatel obcí, nemělo by to vyžadovat velké úsilí.

V. Spokojenost policistů s prací u PČR

Druhým doplňkem je zběžné zastavení u toho, nakolik jsou policisté v okrese Kutná Hora v současnosti spokojeni a co jejich spokojenost ovlivňuje. Dvě pětiny policistů (39%) tvrdí, že v současnosti s prací u policie nejsou spokojeni. Důležitou zpětnou vazbu pro okresní ředitelství vidíme spíše v následujících datech, která znázorňují přítomnost různých motivačních prvků u PČR (Graf 12). První sloupec představuje přesvědčení policistů o tom, že daný prvek je v současnosti u

Graf 12: Motivační prvky u policie v současnosti

policie přítomný. Policisté se mohou opřít o dobré vztahy na pracovišti a neobávají se příliš ztráty zaměstnání, naopak nejsou příliš spokojeni s finančním a společenským ohodnocením jejich práce (s ohledem na výše uvedená data, která dokládají přesvědčení policistů o tom, že veřejnost jim spíše důvěřuje, společenské hodnocení se spíše než důvěry bude týkat obecného vnímání a nakládání s policií).

Druhý sloupec znázorňuje, jaké množství dotázaných by zvažovalo odchod od policie v případě, že by daný prvek nebyl na dostatečné úrovni; třetí sloupec pak to, kolik policistů považuje který z motivačních prvků za nejdůležitější. Na první pohled je tedy zřejmé, že **největší hrozbou pro úbytek policistů je nedostatečné finanční a společenské ohodnocení**. Z okresní úrovně pochopitelně není možné ovlivňovat legislativu, která dané prvky předurčuje především; **přesto existují opatření, která jsou v možnostech okresního vedení – většina z nich má těžiště v kvalitním personálním řízení** (nastavení systému odměn a nepeněžních benefitů, podpora talentů, větší prostor pro vlastní iniciativu, důraz na nezneužívání nástrojů řízení k ovládnání atp.).

VI. Závěrečný komentář

Z dat sesbíraných v tomto průzkumu vyplývá, že principy, na kterých stojí community policing a prosazované změny v kutnohorském okrese, jsou policistům i zástupcům obcí srozumitelné a ospravedlnitelné. Představitelé obcí jsou v naprosté většině na straně snah vedení okresu o proměnu práce policie v souladu s principy community policing, samotní policisté jsou o prospěšnosti změn přesvědčeni zhruba z poloviny.

Ani policisté, ani starostové však nepůsobí docela jistě, mají-li definovat konkrétní přínos změn pro jednotlivé občany. Odpovídá to situaci – i po dvou letech je okresní ředitelství stále na začátku; po ověření shody na principech by teď mělo navázat podrobným promyšlením změn v kontextu ostatních policejních činností. Podpora změn se totiž stále nese spíše na vlně víry v principy community policing – ty jsou sice těžko zpochybnitelné a s trochou nadsázky o nich můžeme říci, že vychází ze „zlatého fondu“ policejní práce, nicméně je třeba je opřít o systém práce, který jim bude nakloněný. Neurčitost změn – byť jsme zhodnotili postoje policistů i starostů k jednotlivým aktivitám, které se v kutnohorském regionu odehrály – je pro současnost community policing nejen v tomto okrese příznačná; víme jakým směrem jít, ale vlastně nevíme, kam jdeme. Tak by se dala parafrázovat situace, kdy z prosazovaných změn je zřejmé, že si policisté uvědomují, že v izolaci bez podpory a dobrých vztahů občanů a partnerů k nim budou nadále bezradní, pokud chtějí ovlivňovat dlouhodobé trendy v trestné činnosti a posilovat pocit bezpečí občanů – ale současně si nejsou jisti, jak s postupně vydobývanou podporou naložit.

Víra je dobrý začátek, ale není zárukou dobrého konce. S vědomím, že se může opřít o solidní podporu jednotlivých policistů a partnerů v městech a obcích, je nyní na vedení okresu, aby jasně popsalo, jak má policista pracovat v prostředí, které je spolupráci s ním nakloněné – jak a jaké si má stanovovat cíle, jakými prostředky jich má dosahovat a jak hodnotit úspěšnost jejich dosahování, jak volit mezi jednotlivými zájmy obcí a vedení základních útvarů. A stále mít na paměti, že k tomuto cíli vede ještě dlouhá cesta.

VII. Doporučení vyplývající z průzkumu

Abychom byli konkrétnější, pokusili jsme se tuto závěrečnou „úvahu“ přetavit do doporučení pro vedení okresního ředitelství, která vyplývají z odpovědí policistů a představitelů obcí:

- důsledně odbourávat pojetí policejní práce, kde je hlavní činností administrace a vyšetřování jednotlivých případů a naopak podporovat přístupy, jejichž cílem je působení na změnu prostředí;
- posilovat jistotu policistů o rozsahu jejich kompetencí;
- podporovat nastartovaný trend ústupu od velení směrem k řízení a předávání odpovědnosti za podobu výkonu na výkonové články policejní organizace;
- podporovat policisty při navazování spolupráce s obcemi;
- spolupracovat s představiteli obcí na vyjasnění „poptávky“ služeb policie a jejích sporných bodů;
- vytvořit funkční systém pro komunikaci mezi vedením obcí a základními útvary policie, který by zajistil dostatečnou informovanost na obou stranách;
- najít odpovídající úlohu při prosazování community policing pro neuniformované složky policie;
- ustoupit od vnímání budování dobrých vztahů jako cíle a hledat prostor pro využití zlepšení vztahů k policii k řešení konkrétních bezpečnostních problémů v lokalitách; k tomu i vytvářet odpovídající podmínky ve vzdělávání a metodickém vedení, ale i hodnocení a odměňování (oceňování) policistů;
- klást větší důraz na konkrétní přínosy a řešení konkrétních problémů v území jednotlivých obvodních oddělení, které by přispěly nejen k větší důvěře občanů v policii, ale i k růstu pocitu bezpečí a zlepšování bezpečnostní situace v obvodech.